

KORT NEDERLANDSTALIGE FICTIE

Eenzame doden

De productie van Bernlef mag de laatste jaren fabelachtig heten. Maar het tijdperk dat hij zijn lezers in dichte drommen naar de boekhandel stuwde, ligt toch al een poos achter ons. In het misdaadverhaal *De een zijn dood* voert hij oud-rechercheur

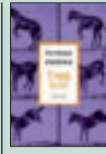

J. Bernlef
De een zijn dood
Querido, 203 p.,
17,95 euro.

Wim Terlinde op, die erin gespecialiseerd is nabestaanden van eenzame doden financieel uit te kleden. In zijn queeste naar familieleden van de overleden Roderick Vos, die een flink kapitaal achterliet, komt hij uit bij de twee jonge vrouwen Francien en Sofi. De expeditie voert Terlinde naar Schotland en Zweden, alwaar Bernlef weer zijn kale schrijfstijl botviert op desolate landschappen. Het thrillerelement van *De een zijn dood* komt slechts mondjesmaat uit de verf. (DL)

Postuum

Toen de Nederlandse schrijver Herman Franke in 2010 te horen kreeg dat hij nog maar een paar maanden te leven had, werd zijn grootste bekommernis het voltooiën van zijn uitdijende romancyclus *Voorbij ik en waargebeurd*. Noodgedwongen moest hij zijn ambities bijsturen en propte Franke alle nog te vertellen verhalen in een pakkend derde slotdeel *Traag licht*. "Nog voordat het doek valt, zal ik me leeg vertellen, ik laat me niet met de buik vol onuitgesproken verhalen de eeuwigheid in sturen." Het postuum verschenen *Traag licht* toont een Franke in optima forma, mocht dat niet zo wrang klinken, ondanks de sporen van onafgewerktheid. Franke nam in zijn race tegen de tijd ook zijn toevlucht tot het opnemen van werknooties. (DL)

Herman Franke
Traag licht
Podium, 254 p.,
22,50 euro.

Reisverhalen

Historicus Jan Blokker jr. heeft zich op het reisverhaal gestort en stelde de bloemlezing *De Nederlandse reisliteratuur in tachtig en enige verhalen samen*. Reisverhalen behoren tot de oudst overgeleverde literaire teksten en Blokker kampte dan ook met

Jan Blokker
De Nederlandse reisliteratuur in 80 en enige verhalen
Prometheus, 1.039 p.,
19,95 euro.

een *embarras du choix*. Om de anthologie ietwat hanteerbaar te houden, stelde hij een paar filters op: reisverhalen van Noord-Nederlandse auteurs, die al in druk bestonden, van de twaalfde eeuw tot de moderne tijd. Vlamingen vielen dus uit de boot. Toch slaagt Blokker erin om de diverse gedaantes van het reisverhaal aan bod te laten komen, met uitzondering van de documentaire. Het palet auteurs gaat van Jan Want tot pakweg Cees Nooteboom, Jan Brokken, Tommy Wieringa en Martin Bril. (DL)

UITGELEZEN UITGELEZEN **INTERVIEW** UITGELEZEN UITGELEZEN UITGELEZEN UITGELEZEN UITGELEZEN UITGELEZEN UITGELEZEN

NEDERLANDS BEST VERKOPENDE AUTEUR **KLUUN**

‘Ik hou wel van dat

Van *Komt een vrouw bij de dokter* verkocht hij meer dan een miljoen boeken in Nederland. Toch is Kluun relatief onbekend in Vlaanderen. In *Haantjes* vertelt hij bijzonder smakelijk over een enorme flater die hij als reclamemaker beging. Willem Elsschots *Kaas revisited*? Een gesprek over literair amusement, het literatuurlijsttrauma en het haar van Herman Brusselmans. DOOR JOOST HOUTMAN

Momo is een trendy restaurant annex loungebar vlakbij het Amsterdamse Vondelpark en de poepchique winkelstraat P.C. Hooftstraat. De P.C. is een straat vol even foute als dure auto's, vrouwen in bontjassen en mannen in rode broeken. Van zuinig calvinisme valt hier weinig te merken. In het restaurant trouwens ook niet. Zelf neem ik dan ook maar een glaasje wijn. Kluun grijpt meteen naar zijn smartphone en twittert naar zijn 28.000 volgers: "Vlaams journalist *De Morgen* zit aan rode wijn #belgenwetenwatlevenis". Deze auteur twittert, blogt, schrijft columns en heeft een populaire radorubriek. Een man die de buitenwereld niet schuwt, kortom. Net als het hoofdpersonage Stijn uit *Komt een vrouw bij de dokter* en zijn nieuwste *Haantjes* komt Kluun dan ook zelf uit de marketingwereld. Of dat effect heeft op zijn schrijfstijl? "Natuurlijk heeft me dat beïnvloed. Dat ik in ultrakorte hoofdstukken schrijf komt wel omdat ik zo snel mogelijk naar de essentie wil gaan. Ik werkte lang als marketingstrateeg. En dan moet je je klant meenemen in een logica en die vertalen naar een verhaal en dat moet je dan weer in een zo kort mogelijk reclamefilmpje zien te vertellen. Elke miniseconde moet van belang zijn. Alles moet zijn nut hebben. Hoewel ik voor een vette grap wel wat plaats wil maken, maar enkel als dat past. Voor *Haantjes* heb ik zo wel enkele keren *kill my darlings* moeten spelen." *Haantjes* speelt zich af tegen de achtergrond van de Gay Games. Kluun is een warme prater die helder formuleert. Geen gefilosofeer. Rechttoe, rechtaan, met gevoel voor humor. "In elk hoofdstuk moet iets gebeuren en ik schrijf wat ik zie. Dat is me ook aangewezen door de critici toen ze *Komt een vrouw bij de dokter* recenseerden. Dat ik te veel in spreektaal schrijf. Maar net dat appreciëren de lezers dan weer." Op dat moment passeert een bijzonder zwaarlijvige man in een knalgeel trainingspak op de fiets. "Een modekleur zal het nooit worden, dat geel." Kluun ziet en registreert. Hij schrijft dan ook bijzonder filmisch. "Dat doe ik bewust om de vaart erin te houden. Heel veel mensen hebben

Volks Vlaams

Onderwijzer en jeugdtheaterman Raf Goossens won in 2008 de jubileumverhalenwedstrijd van uitgeverij Contact en debuteert in hetzelfde huis nu met *Kieken zonder kop*. Zoals de titel al laat vermoeden, is dit geen zoetgevoisd roman. Goossens put uit volle

Raf Goossens
Kieken zonder kop
Contact, 203 p.,
19,95 euro.

Vlaamse kleigrond. *Kieken zonder kop* speelt zich af op oudejaarsdag 1933. Hoofdpersonage Manu geeft voor zijn buurtbewoners een eindejaarsfeest. Maar wat niemand weet is dat hij de dag voordien zijn moeder Sara heeft vermoord en dat ze nu al onder het ijs van de rootput ligt. Volkse, barokke personages, knoestig taalgebruik én geheimen over de verwrongen moeder-zoonrelatie die geleidelijk aan ontsluit worden. Raf Goossens heeft Dimitri Verhulst goed gelezen. Toch staat dit debuut stevig op eigen poten. (DL)

Licht autobiografisch

Als dichteres mocht Els Moors zich al snel verheugen in een cultreputatie, maar haar verhalendebut *Een verlangen naar een eiland* was niet meteen om over naar huis te schrijven. Nu revancheert ze zich voorzichtig met *Vliegtijd* en legt ze de

Els Moors
Vliegtijd
Nieuw Amsterdam,
224 p., 16,50 euro.

tomeloze, nietszeggende gekte wat beter aan banden. De absurdistische ontsporing ligt geleidelijker op de loer in deze licht autobiografische verhalen over een vrouw op een unheimisch dichtersfestival in Slowakije of een scribente die haar heil zoekt in een Frans zomerhuis. Verlangen naar intimiteit én een niet te dempen eenzaamheid vormen de rode draden. Te vaak kabbelen de nochtans suggestieve verhalen vervaarlijk verder. (DL)

Bisschop Vangheluwe

VRT-journalist Louis van Dievel, die het met zijn roman *De pruimelaarsstraat* ooit tot de shortlist van de Libris Literatuurprijs schopte, speelt in *Ik noem Roger* hoog spel. Hij verleent een West-Vlaamse geestelijke het woord, waarin men zonder veel moeite de Brugse bisschop Roger

Louis van Dievel
Ik noem Roger
Vrijdag, 93 p.,
15 euro.

Vangheluwe kan herkennen. De voormalige bisschop moest zijn ontslag indienen nadat bekend raakte dat hij een minderjarige neef jarenlang heeft misbruikt. Maar bisschop Roger trekt niet zomaar deemoedig het boetekleed aan. Aan een cameraman vraagt hij zijn verdedigingsrede te registreren voor op YouTube. Kan Roger zichzelf vrijpleiten? Van Dievel legt Roger een curieuse, soms hortend taalgebruik in de mond, dat niet geheel kan overtuigen. Misschien zit Van Dievel nog te dicht met de neus op de feiten om er hoogstaande fictie uit te distilleren. (DL)

UITGELEZEN UITGELEZEN UITGELEZEN UITGELEZEN UITGELEZEN UITGELEZEN UITGELEZEN UITGELEZEN UITGELEZEN UITGELEZEN

HAANTJESGEDRAG

een literatuurlijstrauma opgelopen, waardoor ze niet meer het concept 'boek' met ontspanning verbinden. Je hebt trouwens geen enkele andere vorm van ontspanning waarvan iemand achteraf zegt: 'Fantastisch, in twee uurtjes heb je het uit.' Hoor je al iemand zoiets zeggen over een lekker etentje? En ja, dan wil ik liefst een schrijver zijn bij wie mensen de ontspanning goed voelen. Een Brusselmans, die lees je snel uit. Dat is heerlijke ontspanning. Als ik aan een boek bezig ben, schrijf ik het ene korte hoofdstuk na het andere en op het einde puzzel ik dan alles ineen. Dat kan dus betekenen dat mijn veertigste hoofdstuk uiteindelijk het derde hoofdstuk wordt en dat hele hoofdstukken wegvallen. Als dat maar de vaart, logica en het verhaal ten goede komt."

U bent wereldberoemd in Nederland als Kluun. U promoot uzelf min of meer als een literair merk. Van Haantjes is zelfs een trailer gemaakt. Kunt u eens een SWOT (Strengths/Weaknesses/Opportunities/Threats, red.) analyse op het merk Kluun toepassen?

"Leuke vraag! (*lacht*) In het begin kreeg ik het verwijt dat ik te veel met marketing bezig was. Maar Mulisch, Lanoye, Wieringa en Palmen doen dat toch ook? Alleen komen zij misschien niet uit die wereld. Of het haar van Herman Brusselmans? Dat is de beste marketing tool ooit. Ik hoop maar dat ie het zelf niet mooi vindt. (*lacht*) Ach, een beetje marketing kan ook geen kwaad. Net daarom ben ik enkele jaren geleden met Nightwriters begonnen. Hier in Amsterdam proberen we in het Comedy Theater in de Nes literair amusement te bieden. In de muziek heten kids onder de 15 jongeren, in de literatuur heet iedereen onder de 40 'een jongere'. En die zouden niet lezen en niet naar literaire avonden willen. Nee, dank je de koekoek. Heel die 'jonge' generatie die in literatuur is geïnteresseerd heeft de ontwikkeling van het uitgaansleven van de laatste twintig jaar actief meegemaakt. Dan moet je niet meer afkomen met literaire avonden in bibliotheken onder tl-lampen, maar wel strakke performances organiseren in een club met een drankje en muziek. Zo geef je schrijvers en boeken de nodige sexappeal mee. Nightwriters is een zelfgecreëerde speeltuin voor schrijvers. Maar een SWOT op mezelf toepassen... Mijn *strengths* lijken mij dat ik niet al te serieus schrijf. Ik ben een Kuifje in Literatuurland. Tegelijkertijd ben

ik behoorlijk bedreven in het bedenken van pageturners en geloof me, dat is het hardste labeur van allemaal. Een boek als *Man and Boy* van Tony Parsons heeft mij heel hard geïnspireerd. Dat is tien jaar oud, denk ik. Maar wat kan die man cliffhangers bedenken!"

Ik zie grote gelijkenissen tussen uw stijl en die van Ben Elton en Nick Hornby.

"Dat vind ik alleszins een groot compliment. En ja, een boek als *Fever Pitch* zou ik - als voetbalfan - zeer graag geschreven willen hebben. Toch lijkt Hornby me veel veelzijdiger dan ik. Met een grote-

'Om even flauw te generaliseren: vrouwen zijn helemaal niet leuk als ze competitief zijn en vaak ook een pak gemener dan mannen. Maar het zijn vrijwel altijd mannen die de wereld verbeteren én mannen die de wereld te gronde richten'

re fantasie ook. Daarin ligt ook een van mijn zwaktes. Ik ben een schrijver van drie akkoorden. Ik ben niet 's werelds grootste stilist; ben al helemaal geen allrounder en mijn fantasie is beperkt. Ik put enkel uit mijn eigen leefwereld. Ik kan genieten van de mooischrijverij en de geniale stijl van een Tommy Wieringa en een Tom Lanoye. Veel schrijvers kunnen wel mooi schrijven, maar schrijven niet echt geniaal. Dan krijg je boeken waar je je door moet wringen. Ik doe geen moeite om mooi te schrijven en ben ook niet vies van functionele platheid. Net dat wordt blijkbaar erg gesmaakt door het publiek. 'Hé, jij schrijft wat wij denken.'"

Ligt daarin niet een gevaar dat u te veel uit uw eigen ervaringen put?

"Of de verhalenput misschien ooit op geraakt? Ik kan niet over een Russische balletdanser schrijven zoals een Arthur Japin, dat is waar. Het is mijn leefomgeving waar het om draait. Dat is ook wel het meest authentiek. Tegelijkertijd ben ik wel bezig aan drie boeken, waaronder twee romans. Dus leeg is de put nog niet. Het is een *threat* waarvan ik me bewust ben, maar waar ik ook actief aan werk.

"Bij *opportunities* denk ik spontaan aan het overtuigen van de Vlaamse lezer. Niet zozeer vanuit een puur commerciële wens,

maar wel omdat elke zichzelf respecterende schrijver in heel zijn taalgebied wil scoren. Hoe verschillend Vlaanderen en Nederland ook zijn. Wij neigen meer richting Duitsland en Scandinavië. Jullie meer naar het Zuiden. Toch spreken en schrijven we allemaal in het Nederlands. Ik vind het dan ook wel opmerkelijk dat Vlamingen een voor ons door-deweekse uitdrukking als 'lekker wijf' eigenaardig vinden of te expliciet. Op de radio - ik ben een grote Studio Brusselfan - zijn julie dan wel veel grover dan wij. Om over de radiocommercials maar te zwijgen. Zoveel seksueel getinte reclame hebben wij hele-

maal niet! (*lacht*) Of de heerlijk seksistische humor van Brusselmans, dat vind je hier in Nederland niet hoor."

U schrijft verhalen over zelf beleefde goede, maar ook kwade dagen. Haantjes is veel luchtiger dan Komt een vrouw bij de dokter, dat op het overlijden van uw eerste vrouw is gebaseerd.

"Gelukkig maar. *Komt een vrouw bij de dokter* en het vervolg *De weduwnaar* moet je eigenlijk als een geheel zien. Het is een controverseele rauw sprookje dat ik moest vertellen, zonder dat je het als therapeutisch schrijven moet zien. Het gaat over de essentie van de liefde. Hoe graag mensen elkaar zien ondanks alle missers en slippers. Ik ben blij dat de noodzakelijkheid van een verhaal niet meer hoeft. Nu kan ik schrijven wat ik wil. *Haantjes* liep lekker tijdens het schrijfproces, maar eerst was ik begonnen aan een emotioneel verhaal over mijn favoriete oom. Op een of andere manier sloopt dat verhaal heel veel emotionele energie op. En met een jong gezin met kinderen van twaalf, zeven en twee is dat

niet zo gemakkelijk. Ik zeg dikwijls dat we een gezin zijn met te weinig personeel. (*lacht*) Dat oomverhaal zal dus voor wat later zijn. Maar houd moed! (*lacht*)"

Waarom creëert u een alter ego als u toch over uzelf schrijft?

"Mijn alter ego, Stijn, heeft dezelfde gevoelens en frustraties als ik, maar hij is wel een uit de hand gelopen versie van mezelf. Hij is cynischer, botter en meer een borstenman dan ik dat ben. Hij geeft me de vrijheid om af en toe te kunnen jokken. Al was het maar om het verhaal krachtiger te maken. Zo zat ik bijvoorbeeld op 9/11 op een terras op Ibiza geschokt te kijken hoe de wereld in brand stond en zag ik een hoop feestgangers vanuit de afterparty's naar hun hotels strompelen. Ik heb dan Stijn in die zombierol geduwd. In *De weduwnaar* laat ik hem volledig in de coke opgaan. Iets wat ik zelf gelukkig nooit heb gedaan. In *Haantjes* vertel ik wel over een flater die ik zelf heb begaan, maar door Stijn in te schakelen kan ik het verhaal een draai geven zodat het snediger of chronologisch interessanter wordt."

Haantjes is de kroniek van een aangekondigde afgang gevoed door belachelijk haantjesgedrag. Beledig ik u als ik u een male chauvinist pig met een overdosis zelfrelativering noem? Een beetje zoals wij late dertigers nog voetbal spelen. We weten dat het een spelletje is, maar laten er ons toch aan vangen?

"Nagel op de kop! (*lacht*) Ik hou wel van dat hele haantjesgedoe. Zolang het niet ten koste gaat van anderen natuurlijk. Haantjes hebben last van ambitie, maar durven ook wel mislukken. Om even flauw te generaliseren: vrouwen zijn helemaal niet leuk als ze competitief zijn en vaak ook een pak gemener dan mannen. Maar het zijn vrijwel altijd mannen die de wereld verbeteren én mannen die de wereld te gronde richten. Toch ondenkbaar dat Stalin, Hitler, Mozart, Einstein vrouwen zouden zijn geweest? Tegelijk vind ik vrouwen fascinerend en totaal onbegrijpbaar. Vrouwen bezitten meer de stille kracht. Carmen is niet voor niets een bijzonder succesvolle zakenvrouw in dit boek."

Haantjes speelt zich af in 1998. 'Iedereen verdient geld. De beurs floreert, de reclamewereld bloeit, het nachtleven bruist.' U hangt er een mooi tijdsbeeld mee op. Wilt u uw lezers zo confronteren met hoe de wereld ondertussen

'Ik doe geen moeite om mooi te schrijven en ben ook niet vies van functionele platheid. Net dat wordt blijkbaar erg gesmaakt door het publiek. 'Hé, jij schrijft wat wij denken''

RAYMOND VAN DE KLUNDERT

(°1964)

> Bestormde het Nederlandse literaire toneel in 2003 onder het pseudoniem Kluun met het boek *Komt een vrouw bij de dokter*. Het is het semi-autobiografische verhaal over de lijdensweg van een jong gezin waarvan de vrouw aan kanker overlijdt. Het boek ging in Nederland meer dan 1 miljoen keer over de toonbank. Daarmee deed Kluun beter dan Harry Mulisch' *De ontdekking van de hemel*.

> Van het vervolg *De weduwnaar* werden een half miljoen exemplaren verkocht. Gesmaakt door het publiek, maar wel lang ver-

guisd door de kritiek. Te rauw, te expliciet, te weinig literair... Dat Kluun het ongegeneerd over zijn overspel had, viel blijkbaar niet overal in goede aarde.

> Zijn nieuwste, *Haantjes*, werd dan weer wel laaiend ontvangen in de *Volkskrant*.

Haantjes is het verhaal van Stijn en Frenk, die denken dat ze het geniale idee hebben gevonden voor hun marketingbedrijfje Merk In Uitvoering. Het rondt hilarische (én deels waargebeurde!) verhaal speelt zich af tegen de achtergrond van de Gay Games in 1998 in Amsterdam.

Kluun
Haantjes
Podium, 191 p.,
17,50 euro.